

[FOTO I VIDEO] Gradski muzej sprema veliku stvar za 140. rođendan Bjelovarčanke koja je živjela ispred svoga vremena

Slavica Trgovac Martan

🕒 30. srpnja 2022.

PODIJELI S PRIJATELJIMA!

Iduće, 2023. godine, obilježiti će se 140. godišnjica rođenja Naste Rojc. U Gradskom muzeju u njezinom rodnom Bjelovaru već se pripremaju za taj događaj.

-U planu je velika izložba na kojoj ćemo, uz radove Naste Rojc koji su u vlasništvu muzeja, izložiti i radove iz nekoliko privatnih zbirki iz Bjelovara – otkriva Milan Pavlović, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar.

Ta kulturna ustanova najzaslužnija je što Nasta Rojc u Bjelovaru nije potpuno zaboravljena. Na inicijativu tadašnjeg ravnatelja Muzeja Dubravka Adamovića, 2003. godine u toj kulturnoj ustanovi po poznatoj slikarici nazvana je izložbena galerija, koja i danas nosi to ime. U muzeju su stalno izložene tri njezine slike – jedan od autoportreta, slika njezinog psa Brendija te poznata Zima s gavranima ili, kako se navodi u pojedinim izvorima, Zima s vranama.

Poznata Zima s gavranima

-Riječ je o poznatom radu Naste Rojc koji je ona sama poklonila našem muzeju. Osim te tri slike koje se nalaze u stalnom postavu, u vlasništvu muzeja je još 16 njezinih slika i radova – tumači ravnatelj Pavlović.

Ostali radovi mogu se razgledati u posebnim prilikama, kao što će biti nadolazeća izložba povodom 140. rođendana umjetnice. Zajedno s radovima iz privatnih zbirki, Bjelovarčanima će biti predstavljeno ukupno pedesetak djela Naste Rojc.

S poledine okvira Zime s gavranima, podsjetnik na izložbu u Londonu

-Bjelovarčani znaju za Nastu, o čemu svjedoče i njezina djela koja se nalaze u privatnim zbirkama u Bjelovaru. Primjerice, jedan naš sugrađanin tijekom godina prikupio je kolekciju od dvadesetak njezinih radova, uglavnom ulja, a mnoge od njih do sada nitko u Bjelovaru nije imao priliku vidjeti – kaže Pavlović.

Tu će priliku dobiti iduće godine s obzirom da je spomenuti kolekcionar, kao i ostali vlasnici slika, pristao radove ustupiti muzeju za veliku izložbu.

Planirano događanje bit će jedan od najvećih *hommagea* velikoj umjetnici od velike izložbe „Nasta Rojc – kritička retrospektiva“ koja je održana 2014. godine u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu.

Tom prilikom izloženo je 125 djela te slikarice, koja su posuđena iz brojnih privatnih zbirki, Moderne galerije u Zagrebu, Muzeja grada Zagreba, Gradskog muzeja Bjelovar i dr. O izložbi svjedoči i bogat katalog na 200 stranica, s reprodukcijama i stručnim osvrtima.

Nadolazeća izložba bit će i najznačajniji prikaz radova Naste Rojc u rodnom gradu od 1969. godine, kada je izložbu s njezinim radovima, pet godina nakon umjetničke smrti, u gradskom muzeju priredio Željko Sabol koji je intenzivno proučavao njezin rad.

Nasta Rojc bila je majstorica za portrete, a naslikala je i brojne autoportrete

Nasta Rojc bez sumnje je jedno od najznačajnijih imena u relativno kratkoj povijesti bjelovarske umjetnosti. Svako malo u stručnim krugovima se povede rasprava o tome je li galerija koja po njoj nosi ime i jedna ulica u gradu (koja i nije samo njezina već je dijeli s ocem Milanom, nekadašnjim ministrom obrazovanja) dovoljno za odavanje priznanja takvoj veličini. Upravo u Ulici Milana i Naste Rojc i danas stoji obiteljska kuća Rojčevih u kojoj je rođena poznata umjetnica. Kao i seosko imanje u Gudovcu, kamo je obitelj odlazila na ladanje, i kuća u gradu danas je u privatnom vlasništvu.

Ponuđena je na prodaju, a u gradu postoje zagovornici ideje da je otkupi Grad Bjelovar te u njoj uredi galeriju i muzej posvećen isključivo Nasti Rojc.

Nekadašnji dom Rojčevih traži novog vlasnika

-Poznata nam je ta inicijativa, no treba je dobro razmotriti. U ovom trenutku nam to nije u fokusu jer se u gradu realiziraju drugi veliki, prvenstveno infrastrukturni projekti, no kupnja te nekretnine u budućnosti nije isključena – kaže bjelovarski gradonačelnik Dario Hrebak.

Ipak, i u stručnim krugovima ima onih koji smatraju da s tom inicijativom ne treba brzati. Najlakše je, kažu, kuću kupiti, no valja imati na umu kako objekt treba i obnoviti, prilagoditi novoj svrsi, osigurati ljude koji će o njemu voditi brigu nakon stavljanja u funkciju... Upitno je čak i ima li u Bjelovaru dovoljno umjetničkih djela Naste Rojc za galeriju takvog tipa. Stoga će, po svoj prilici, realizacije te ideje još neko vrijeme pričekati.

Na rodnoj kući stoji spomen ploča Nasti Rojc

U međuvremenu, život i djelo Naste Rojc intenzivno se analizira izvan Bjelovara. U posljednjih dvadesetak godina održane su brojne izložbe, napisani deseci osvrti i recenzija, izdano više publikacija – od znanstvenih radova do stripa o njezinu životu koji je zaista bio „filmski“. [Već smo pisali na našem portalu](#), Nasta Rojc sve do nedavno je bila nepravedno zapostavljena u udžbenicima domaće likovne umjetnosti. Još za života nailazila je na osporavanje i podsmijeh muških kolega, baš kao i njezine kolegice slikarice s kojima je 1927. godine osnovala Klub likovnih umjetnica. Osim toga što je bila žena, „otegotna okolnost“ za njezin ugled u javnosti bila je činjenica da je bila homoseksualka, što se nije ni trudila skrivati. Čitav život borila se protiv predrasuda i stereotipa, a brojnim kritikama i poniženjima prkosila je do posljednjeg dana. Njezini autobiografski zapisi i pisma te svjedočanstva ljudi s kojima je živjela i stvarala, potvrđuju da je bila žena daleko ispred svoga vremena. Zato je valjda i trebala čekati nekoliko desetljeća na priznanje i poštovanje za koje je za života bila nepravedno zakinuta.

*Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autorice

*Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

Pitali smo Bjelovarčane znaju li tko je bila Nasta Rojc.